

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-286/19 - 1

Zaak C-286/19

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

5 april 2019

Verwijzende rechter:

Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 maart 2019

Verzoekende partijen:

JE

KF

Verwerende partij:

XL Airways SA

TRIBUNAL D'INSTANCE

[OMISSIS]

[OMISSIS] **AULNAY-SOUS-BOIS**

[OMISSIS]

**Vonnis [OMISSIS] van VIJFENTWINTIG MAART TWEEDUIZEND
NEGENTIEN**

[OMISSIS]

Na de openbare terechtzitting van 10 december 2018

[OMISSIS]

TUSSEN VERZOEKERS:

JE, woonachtig te [OMISSIS] PARIJS

KF, woonachtig te [OMISSIS] PARIJS,

[OMISSIS]

ENERZIJDS

EN VERWEERSTER:

S.A. XL AIRWAYS, [OMISSIS] TREMBLAY-EN-FRANCE,

[OMISSIS]

ANDERZIJDS

[OMISSIS]

[Or. 2] Bij [OMISSIS] verzoekschrift van 17 maart 2017 [OMISSIS] hebben JE en KF de vennootschap XL AIRWAYS gedagvaard [OMISSIS] tot betaling aan elk van hen van de hoofdsom van 600 EUR als compensatie voor de annulering van een vlucht, krachtens verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91 (PB 2004, L 46, blz. 1), vermeerderd met de wettelijke rente vanaf de ingebrekestelling. Daarnaast vorderen de belanghebbenden, voor elk van hen, 400 EUR schadevergoeding wegens misbruik van het recht van verweer door de luchtvaartmaatschappij, evenals een bedrag van 500 EUR krachtens artikel 700 van de Code de procédure civile (wetboek van burgerlijke rechtsvordering), vermeerderd met de kosten.

Verzoekers JE en KF hebben gesteld dat zij bij die luchtvaartmaatschappij twee vliegtuigtickets hadden gekocht voor een vlucht van Punta Cana (Dominicaanse Republiek) naar Parijs, waarvan het vertrek gepland was op 24 mei 2014 om 21.20 uur en de aankomst op de luchthaven Roissy-CDG op 25 mei 2014 om 12.20 uur. Volgens verzoekers is die vlucht geannuleerd en hebben zij pas op 25 mei 2014 om 17.35 uur lokale tijd kunnen gebruikmaken van een vervangende vlucht, zodat zij pas de volgende dag om 07.50 uur hun eindbestemming Parijs hebben bereikt.

Vervolgens hebben verzoekers de vennootschap XL AIRWAYS op 27 mei 2016 via hun advocaat een brief gestuurd met het verzoek om betaling van de in verordening (EG) nr. 261/2004 in het vooruitzicht gestelde forfaitaire compensatie van 600 EUR per passagier bij annulering van een vlucht van meer dan 3 500 kilometer.

Aangezien de luchtvaartmaatschappij geen gevolg gaf aan dat verzoek, hebben verzoekers JE en KF onderhavig verzoekschrift ingediend om het geschil te laten beslechten overeenkomstig het toepasselijke recht.

Na verwijzing is de zaak behandeld ter terechtzitting van 10 december 2018, waarop de partijen zijn verschenen [OMISSIS].

Voor de rechter hebben verzoekers JE en KF, rekening houdende met een mogelijke herkwalificatie door de rechter van de aangevoerde annulering van de vlucht in een vertraging van de vlucht, [OMISSIS] verzocht de behandeling van de zaak te schorsen op grond dat in deze zaak de vraag rijst naar de uitlegging van artikel 3, lid 2, van verordening (EG) nr. 261/2004, dat bepaalt dat als passagier van een vlucht moet worden beschouwd de persoon die in het bezit is van een bevestigde boeking voor de vlucht en zich bij de incheckbalie meldt overeenkomstig de voorwaarden van de maatschappij en uiterlijk 45 minuten voor de geplande vertrektijd, waarbij die laatste voorwaarde echter niet vereist is in geval van annulering.

In dat geval vragen verzoekers de schorsing van het geding in afwachting van het antwoord van het Hof van Justitie van de Europese Unie op de in dit verband reeds voorgelegde prejudiciële vragen en dienen zij bij de rechter nieuwe prejudiciële vragen in met betrekking tot de toepassing van diezelfde bepalingen, waarvan zij eveneens voorlegging aan de Europese rechter vragen.

Subsidiair hebben verzoekers JE en KF de vorderingen en middelen van hun inleidend verzoekschrift hernomen, waarbij ze het bedrag van hun vordering tot schadevergoeding wegens misbruik van het recht van verweer door de luchtvaartmaatschappij niettemin op 1 000 EUR per passagier hebben gebracht, net als het bedrag van hun vordering krachtens artikel 700 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Met betrekking tot het verzoek om schorsing van de behandeling van de zaak heeft de vertegenwoordigster van de vennootschap XL AIRWAYS, die stelde dat het litigieuze incident wel degelijk een vertraging van de vlucht in de zin van de Europese rechtspraak was, verklaard dat zij zich verzette tegen dat verzoek om schorsing, aangezien de kwestie van de vaststelling van de hoedanigheid van passagier overeenkomstig artikel 3, lid 2, van verordening (EG) nr. 261/2004 beslecht is door volkomen duidelijke rechtspraak van de Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk). Wat de grond van de zaak betreft, heeft verweester geconcludeerd tot afwijzing van alle vorderingen omdat het volgens haar een vertraging van de vlucht betreft en verzoekers JE en KF geen bewijsstukken hebben overgelegd dat zij zich, in overeenstemming met de vereiste voorwaarden, bij de incheckbalie hebben gemeld, en zij dus niet hun hoedanigheid aantonen van passagiers die krachtens de ingeroepen verordening voor een compensatie in aanmerking komen. **[Or. 3]**

[OMISSIS]

MOTIVERINGVerzoek om schorsing van de behandeling van de zaak

[OMISSIS] [nationale procedure]

[OMISSIS] Artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) bepaalt dat het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen over de uitlegging van de Verdragen.

Wanneer een dergelijke vraag wordt opgeworpen in een zaak die aanhangig is bij een nationale rechter wiens beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, dient die rechter zich tot het Hof te wenden, met dien verstande dat de Code de l'organisation judiciaire (wetboek rechterlijke organisatie) in artikel R221-37 bepaalt dat de tribunal d'instance (rechter in eerste aanleg, Frankrijk) geschillen tot een bedrag van 4 000 EUR in laatste instantie behandelt en dat zijn beslissingen vatbaar zijn voor hoger beroep wanneer de vordering dat bedrag overschrijdt of onbepaald is.

[OMISSIS]

[OMISSIS] [nationale procedure]

Aangezien de vorderingen van verzoekers JE en KF het referentiebedrag van 4 000 EUR niet overschrijden, staat in casu vast dat het geding ten gronde moet worden beslecht door een beslissing die in laatste instantie wordt gegeven en dus niet vatbaar is voor hoger beroep in de zin van artikel 267 VWEU.

Bovendien bestaan in casu weliswaar ernstige redenen om te overwegen het incident dat ten grondslag ligt aan de vordering, opnieuw te kwalificeren als vertraging van de vlucht in plaats van annulering, maar staat vast dat de uitlegging van de bepalingen van artikel 3, lid 2, van verordening (EG) nr. 261/2004 ten aanzien van de punten die worden opgeworpen in de aan de rechter voorgelegde nieuwe prejudiciële vragen, beslissend is voor de vraag of de in verordening (EG) nr. 261/2004 bedoelde compensatiebepalingen op het geschil van toepassing zijn.

Bijgevolg dient [OMISSIS] het verzoek van verzoekers tot schorsing van de behandeling van de zaak [OMISSIS] totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan over de prejudiciële vragen, te worden toegewezen [OMISSIS].

Beantwoording van de prejudiciële vragen

De tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois wordt geconfronteerd met een aanzienlijke toename van het aantal zaken die aanhangig worden gemaakt in het kader van zijn bevoegdheid in het rechtsgebied van de luchthaven Roissy-Charles

de Gaulle, die aanleiding geven tot betwisting met betrekking tot de wijze waarop bewijs kan worden geleverd van de melding aan de incheckbalie bij vertraagde vluchten die mogelijk in aanmerking komen voor toekenning van de door verordening (EG) nr. 261/2004 vastgestelde forfaitaire compensatie.

[Or. 4] In twee arresten van 14 februari 2018 [OMISSIS] en 12 september 2018 [OMISSIS] heeft de Cour de cassation de vonnissen bevestigd van de tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois, houdende afwijzing van de vorderingen van forfaitaire compensatie ten aanzien van een effectieve vervoerder op grond van bovenvermelde verordening, voor een vertraging van de vlucht van meer dan drie uur op de eindbestemming. In die zaken hadden verzoekers enkel bewijzen van een bevestigde boeking in elektronische vorm overgelegd, en, voor een daarvan, een niet op naam gesteld attest van vertraging.

Niettegenstaande die rechtspraak, waarin de bepalingen van artikel 3, lid 2, van verordening (EG) nr. 261/2004 worden uitgelegd op basis van het verbintenisrecht, leidt het aantal passagiers dat niet meer over de elementen beschikt om formeel bewijs te leveren dat zij zich daadwerkelijk hebben gemeld aan de incheckbalie voor de litigieuze vluchten en die zich daarvoor beroepen op de technologische ontwikkelingen, die tot gevolg hebben dat de afgifte van papieren instapkaarten geleidelijk verdwijnt, tot een groot aantal geschillen over deze kwestie.

Met name wordt gesteld dat het bezit van een bevestigde boeking voor een vlucht een eenvoudig vermoeden van melding aan de incheckbalie vormt, waarbij de luchtvaartmaatschappij het tegenbewijs dient te leveren. Die analyse is bevestigd door de uitspraken van tribunaux d'instance die de luchtvaartmaatschappij in kwestie hebben gelast de PNR-gegevens (Passenger Name Record) van de litigieuze vlucht voor te leggen, in voorkomend geval op straffe van betaling van een dwangsom.

Aangezien bij de tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois 2 700 dossiers betreffende luchtvaartgeschillen aanhangig zijn gemaakt in 2017 en meer dan 5 000 dossiers in 2018, is voor een goede rechtsbedeling een definitieve verduidelijking nodig over de toepassingsvoorwaarden van het bovengenoemde artikel 3, lid 2, onder a), opdat de beslissingen van de rechters die deze geschillen, meestal in laatste instantie, moeten beslechten in het belang van de passagiers zelf kunnen worden geharmoniseerd.

Over hetzelfde onderwerp is op 3 december 2018 bij de griffie van het Hof van Justitie van de Europese Unie reeds een verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend in het kader van een procedure van de tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois [OMISSIS], die bij het Hof is geregistreerd als zaak C-756/18. De gestelde vraag betrof de mogelijkheid het bewijs te leveren van melding aan de incheckbalie door midden van een eenvoudig vermoeden.

In casu betogen verzoekers JE en KF allereerst dat de rechtspraak volgens welke een vertraging van minstens drie uur kan worden gelijkgesteld met een annulering van de vlucht niet tot gevolg heeft dat artikel 3, lid 2, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004 van toepassing wordt in geval van een vertraagde vlucht, en dat een eventuele toepasselijkheid in dat geval in elk geval de vraag zou doen rijzen of het tijdschema voor het vertrek van de vlucht de oorspronkelijk geplande vertrektijd is of het effectieve vertrekkur van de vertraagde vlucht.

Met betrekking tot de bewijslast voor de melding aan de incheckbalie stellen verzoekers, die zich beroepen op de recente technologische ontwikkelingen en in het bijzonder op de dematerialisatie van instapkaarten, de vraag naar de aard van de in artikel 3, lid 2, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004 gestelde voorwaarden: betreft het voorafgaande voorwaarden voor de toepasselijkheid van die verordening en waarvoor de bewijslast bij de consument ligt, of een grond voor vrijstelling van de luchtvaartmaatschappij van de verplichting tot betaling van compensatie, waarbij die maatschappij het bewijs moet leveren.

Ten slotte wijzen verzoekers JE en KF op de mogelijke onverenigbaarheid van het feit dat de bewijslast voor de melding aan de incheckbalie uitsluitend bij de passagiers wordt gelegd en het beginsel van nuttig effect van verordening (EG) nr. 261/2004 ten aanzien van het hoge beschermingsniveau dat door de verordening wordt gewaarborgd aan de consumenten, in casu de genoemde passagiers.

Die prejudiciële vragen van verzoekers zijn op tegenspraak behandeld [OMISSIS]. Verweerster heeft verklaard dat zij zich verzette tegen de schorsing van de procedure omdat zij de prejudiciële vragen van verzoekers als ongegrond beschouwde, aangezien de Cour de cassation in zijn [Or. 5] arresten van 14 februari 2018 en 12 september 2018 duidelijk het vereiste heeft bevestigd dat passagiers bewijs moeten leveren dat zij zich daadwerkelijk aan de incheckbalie voor de vlucht hebben gemeld, door overlegging van hun instapkaart of een ander element dat het vereiste bewijs levert.

Dienaangaande moet worden opgemerkt dat de door verzoekers opgeworpen vragen weliswaar in essentie de problematiek hernemen van de prejudiciële vraag die op 3 december 2018 in een gelijkaardige zaak aan het Hof van Justitie van de Europese Unie is voorgelegd, maar de reikwijdte ervan op basis van verschillende juridische aspecten uitbreiden, zodat zij een vollediger onderzoek van de thans omstreden kwestie mogelijk lijken te maken.

Aangezien de beslissing ten gronde in laatste aanleg wordt genomen, dienen derhalve aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vragen te worden voorgelegd:

[OMISSIS] [Or. 6]

[OMISSIS] [weergave van de prejudiciële vragen, hernomen in het dictum]

[OMISSIS] [beslissing tot schorsing van de behandeling van de zaak]

[OMISSIS] [verduidelijking betreffende de kosten]

DICTUM

De rechter [OMISSIS]

GELAST de voorlegging aan het Hof van Justitie van de Europese Unie van de volgende prejudiciële vragen:

1) Betreffende de toepasselijkheid van de twee onderdelen van artikel 3, lid 2, onder a), in geval van vertraging van de vlucht:

a) Is de in artikel 3, lid 2, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004 van 11 februari 2004 vermelde tekstuele voorwaarde dat de passagier zich aan de incheckbalie dient te melden, die uitsluitend toepasselijk is bij instapweigering, gelet op het feit dat het recht op compensatie bij instapweigering of annulering zoals bedoeld in artikel 7 van verordening (EG) nr. 261/2004 van 11 februari 2004 door de rechtspraak (arrest van 19 november 2009, *Sturgeon e.a.*, C-402/07 en C-432/07, EU:C:2009:716) is uitgebreid tot de vertraging van vluchten, van toepassing in het kader van een compensatie die wordt gevorderd door een passagier die slachtoffer is van de vertraging van een vlucht en niet van instapweigering?

b) Indien vraag 1) a) bevestigend wordt beantwoord: moet de in artikel 3, lid 2, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004 bedoelde termijn („uiterlijk 45 minuten voor de gepubliceerde vertrektijd”), gelet op de doelstellingen ervan in verband met de kwestie van overboekingen en de veiligheidsdoelstellingen, in dat geval worden uitgelegd als „uiterlijk 45 minuten voor het nieuwe vertrekuur van de vertraagde vlucht zoals gepubliceerd op de informatieborden van de luchthaven of meegedeeld aan de passagiers”? **[Or. 7]**

2) Betreffende de bewijslast van de „melding aan de incheckbalie”:

Indien vraag 1) a) bevestigend wordt beantwoord, dat wil zeggen in geval van toepassing van artikel 3, lid 2, onder a) van verordening (EG) nr. 261/2004 van 11 februari 2004 op een compensatie die wordt gevorderd door een passagier die slachtoffer is van de vertraging van een vlucht:

a) Zijn de in artikel 3, lid 2, onder a), neergelegde voorwaarden voorafgaande voorwaarden voor de toepassing van de verordening, waarbij de consument moet bewijzen dat hij eraan voldoet, of zijn zij een grond voor vrijstelling van de luchtvaartmaatschappij op basis waarvan zij de passagierslijst kan overleggen om aan te tonen dat de consument zich niet bij de incheckbalie heeft gemeld „zoals bepaald en op de tijd die van tevoren

door de luchtvaartmaatschappij, de touroperator of een erkend reisbureau schriftelijk (waaronder via elektronische weg) is aangegeven, of, indien er geen tijd wordt aangegeven, uiterlijk 45 minuten voor de gepubliceerde vertrektijd”, zoals bedoeld in artikel 3, lid 2, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004 van 11 februari 2004, rekening houdende met de technologische ontwikkelingen die thans de elektronische afgifte van gedematerialiseerde instapkaarten mogelijk maken, de afwezigheid van enige tijdsregistratie van papieren instapkaarten, de daarmee samenhangende afwezigheid van enige verplichting om zich fysiek aan een incheckbalie te melden en het feit dat enkel de luchtvaartmaatschappijen houdster zijn van alle gegevens in verband met de registratie van passagiers tot aan de beëindiging van de registratieverrichtingen?

b) Verzetten het beginsel van nuttig effect, de doelstellingen van verordening (EG) nr. 261/2004 van 11 februari 2004, en het door verordening (EG) nr. 261/2004 van 11 februari 2004 gewaarborgde hoge beschermingsniveau voor passagiers en consumenten in het algemeen, of andere bepalingen of regels van gemeenschapsrecht zich ertegen dat uitsluitend bij de passagier de bewijslast wordt gelegd voor zijn melding aan de incheckbalie „zoals bepaald en op de tijd die van tevoren door de luchtvaartmaatschappij, de touroperator of een erkend reisbureau schriftelijk (waaronder via elektronische weg) is aangegeven, of, indien er geen tijd wordt aangegeven, uiterlijk 45 minuten voor de gepubliceerde vertrektijd”, zoals bedoeld in artikel 3, lid 2, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004 van 11 februari 2004, rekening houdende met de technologische ontwikkelingen die thans de elektronische afgifte van gedematerialiseerde instapkaarten mogelijk maken, de afwezigheid van enige tijdsregistratie van papieren instapkaarten, de daarmee samenhangende afwezigheid van enige verplichting om zich fysiek aan een incheckbalie te melden en het feit dat enkel de luchtvaartmaatschappijen houdster zijn van alle gegevens in verband met de registratie van passagiers tot aan de beëindiging van de registratieverrichtingen?

[OMISSIS]